

HANS CHRISTIAN ANDERSEN

DEGETICA - POVESTI

HANS CHRISTIAN ANDERSEN

DEGETICA

ȘI ALTE POVESTIRI

TRADUCERE DE
B. NEMȚEANU

Editura MondoRo
București, 2018

Ce frumoși sunt trandafirii

Și cad pradă ofilirii!

Traiul nostru e mai bun,

Că-nflorim și la Crăciun!

Erau acuma amândoi oameni în toată firea și totuși copii, copii în inimile lor; și acum venise vara, vara cea caldă și binefăcătoare.

Spansit

CUPRINS

Grădina Raiului / 5
Porcarul / 23
Casa cea veche / 31
Familia fericită / 41
Ole Luk-Oie / 47
Degețica / 63
Păstorița și coșarul / 77
Cufărul zburător / 83
Firul de in / 91
Hrișca / 97
Soldatul de cositor / 101
Margareta / 107
Îngerul / 113
Berzele / 117
Tovarășul de drum / 125
Privighetoarea / 149
Rățușca cea urâtă / 163
Hainele cele noi ale Împăratului / 175
Fata din soc / 181
Crăiasa zăpezii - șapte povestiri / 191

HANS CHRISTIAN ANDERSEN

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României

ANDERSEN, HANS CHRISTIAN

Degetica și alte povestiri / Hans Christian Andersen ;
trad.: B. Nemțeanu. - București : MondoRo, 2018

ISBN 978-606-695-095-4

I. Nemțeanu, Benjamin (trad.)

821.113.4

Coperta: Daniel Țuțunel

Redactor: Brebeanu Alina Loredana

Departament Difuzare

tel. 021-211.25.00

mail: comenzi@gramar.ro

www.gramar.ro

Editura MondoRo
București, 2018

Grădina raiului

A fost odată un fiu de rege. Nimeni n-avea cărți atât de multe și așa de frumoase ca el; tot ce se întâmplase în lumea asta el aflase din ele, adâncindu-și ochii în icoanele zugrăvite pe file. Cărțile acelea cuprindeau istoria tuturor popoarelor și țărilor, dar despre locul în care se afla raiul nu spuneau nimic și tocmai la aceasta cugeta prințul mai mult.

Bunica lui îi povestise, pe când era mic de tot și abia începuse să meargă la școală, că în rai fiecare floare este o plăcintă dulce și stamina este vinul cel mai fin. Plăcinta cuprinde istoria, iar vinul geografia sau aritmetica; n-ai decât să mănânci plăcinta și știi lecția de minune: cu cât mănânci mai mult, cu atât te îndopi cu mai multă istorie, geografie și aritmetică.

Micul prinț o credea pe atunci. Dar când se făcu mai mare, când învăță mai multe și prinse mai multă minte, înțelese, firește, că raiul era cu totul altceva.

— De ce a rupt Eva mărul din pomul cunoștinței? Și de ce a mâncat Adam din fructul oprit? Dacă aș fi fost în locul lui, n-aș fi făcut ca el! Niciodată nu s-ar fi născut păcatul pe pământ!

Așa spunea el atunci și tot așa spunea și la vârsta de șaptesprezece ani. Gândurile lui zburau numai la Grădina Raiului.

Într-o zi, se duse la pădure. Plecă singur, căci aceasta era plăcerea lui cea mai mare.

Noaptea veni și norii se strânseseră. Începu să plouă, ca și când tot cerul ar fi fost o singură stavilă, din care se scurgea apa. Era întuneric, cum e noaptea în fântânile cele mai adânci. Tânărul aluneca ba pe iarba umedă, ba pe pietrele pleșuve din ținuturile stâncoase. Totul era îmbibat de apă, iar haina bietului prinț era complet udă. Fu nevoit să sară peste pietre din care țâșnea apa și era gata să leșine. Deodată, auzi un freamăt ciudat și în fața lui zări o peșteră mare, luminată. În mijlocul ei ardea un foc, de ai fi putut să frigi și un cerb. Ba nu numai că ai fi putut, dar chiar se frigea un cerb minunat, cu coarne mari. Străpuns de frigare, animalul era învărtit între două trunchiuri de brad. O femeie în vârstă, înaltă și durdulie, care semăna a bărbat îmbrăcat în straie femeiești, stătea în fața focului și arunca mereu crenguțe uscate în flăcări.

— Vino mai aproape! zise ea. Șezi lângă foc, ca să îți se usuce hainele.

— Aici arde prea tare! răspunse prințul și se așeză pe pământ.

— Va fi și mai rău când vor veni acasă feciorii mei! vorbi din nou femeia. Tu te afli aici în locuința vânturilor. Feciorii mei sunt cele patru vânturi ale lumii. Ai înțeles?

— Unde sunt feciorii tăi? întrebă prințul.

— De, e greu de răspuns, când întrebarea e prostească, răspunse femeia. Fiii mei umblă mereu după bunul lor plac; se joacă cu norii, în împărăția de sus! zise ea și arătă spre cer.

— Înțeleg! zise prințul. De altfel, vorbești cam aspru și nu pari așa de blândă, ca alte femei pe care le am în jurul meu!

— Pesemne că ele nu au altceva de făcut! Eu trebuie să fiu aspră dacă vreau să-i țin în frâu pe băieții mei; și-i țin, deși sunt niște îndărătnici. Vezi tu acești patru saci care atârnă pe perete? Ei se tem de aceștia cum te temei tu odinioară de Sfântul Niculae. Eu îi pot ghemui pe băieții mei și să-i bag în sac. Cu mine nu-i de glumit! Îi țin închiși și nu pot ieși până nu le îngădui eu. Dar iată că unul a și venit!

Era Crivățul, vântul de miază-noapte, care intră cu un suflu de gheață; boabe mari de grindină cădeau la pământ și fulgi de zăpadă zburau împrejur. Purta pantaloni și un surtuc din piele de urs; o căciulă de câine de mare îi cădea peste urechi; țurțuri lungi îi atârnau de barbă și boabe de grindină cădeau neconținut de pe gulerul surtucului.

— Mai stai o clipă, nu te apropia de foc! zise prințul. Ar putea să-ți degere obrazul și mâinile!

— Să-mi degere mie? glăsui Crivățul și râse cu putere. Frig? Asta e tocmai plăcerea mea cea mare! Dar tu, croitorașule, ce cauți pe aici? Cum de te-ai nimerit prin peștera vânturilor?

— E musafirul meu! zise bătrâna. Și dacă nu te mulțumești cu această lămurire, poftim în sac! M-ai înțeles?

Bătrâna birui; și crivățul povesti de unde vine și pe unde rătăcise vreme de aproape o lună.

— Vin de la marea polară; am fost pe insula urșilor cu niște ruși, vânători de foci. Stăteam și dormeam la cârmă când plecau de la Capul Nord; mă trezeam din când în când, și atunci zăream plutind deasupra mea nebuna tempestariță. Ce pasăre caraghioasă! Bate o dată din aripi cu putere, iar apoi le ține întinse în nemișcare și zboară îndelung.

— Nu lungi vorba! zise mama vânturilor. Povestește despre insula urșilor.

— E frumos acolo! Pe jos e neted ca într-o farfurie – numai bine de jucat! Zăpadă pe jumătate dezghețată, amestecată cu puțin mușchi, pietre ascuțite și oseminte de foci și urși de mare zăceau primppejur, precum și brațe și picioare de uriași, cu verdeață mucezită. Suflai puțin în ceață, ca să poți vedea coliba: era un șopron clădit din bracuri și învelit cu piele de foci, cu partea cămoasă întoarsă în afară. Era de un roșu verzui; pe acoperiș stătea un urs alb și mormăia. M-am îndreptat spre mal, am privit, spre cuiburile pasărilor și am zărit puii golași care țipau și întindeau pliscurile. Le-am suflat în gâtlee și i-am învățat să închidă ciocurile. Mai departe erau focile, cu mersul lor legănat, ca niște mormane cu capete de porci și dinți lungi de un cot!

— Povestești bine, fiul meu! zise mama. Îmi lasă gura apă când te ascult!

— Apoi a început vânătoarea! Harponul a fost azvârlit în pieptul focilor, iar sângele a țâșnit din pieptul lor ca dintr-o

fântână, deasupra gheții. Atunci mi-am amintit de rostul meu! Am suflat și mi-am trimis corăbiile, uriașii munți de gheață, să oprească luntrile. Vai, cum mai șuierau și cum mai strigau! Dar eu șuieram mai tare! Leșurile focilor, lăzile și funia le întinseră pe gheață. Atunci, eu m-am pornit să cern fulgi de zăpadă deasupra lor și i-am silit să se urce în bărcile aproape sfărâmate și să plece cu prada spre sud, să guste pe acolo apă sărată. Prin insula urșilor socot că n-or să mai vină!

— Așadar, ai făcut rău! zise mama vânturilor.

— Despre binele pe care l-am făcut să povestească alții! zise el. Dar iată-l pe fratele meu din apus! Dintre toți, el mi-e cel mai drag. Miroase a mare și poartă cu el o răcoare minunată!

— Oare nu-i acesta micul Zefir? întrebă prințul.

— Da, e Zefirul! zise bătrâna. Dar nu-i atât de mic. Înainte era un băiețuș drăguț, dar vremea aceea a trecut!

Noul sosit avea o înfățișare de om sălbatic, purtând pe cap o legătură umplută cu păr de cal, ca să nu se rănească. În mână ținea o măciucă de mahon, din pădurile americane. Nu era jucărie!

— De unde vii? întrebă mama.

— Din pustiurile pădurilor, răspuse el, unde lianele spinoase țin un hățuș între un copac și celălalt, unde hidra zace în iarba umedă și unde oamenii par de prisos!

— Ce-ai făcut acolo?

— Am privit râurile; vedeam cum se prăvăleau de pe stânci, cum se făceau colb și zburau spre nori, ca să sprijine curcubeul. Am văzut bivoul sălbatic înotând în apă și cum era târât de curent. Apoi a pornit cu oastea rațelor sălbatice, care zburau pe sus, din locul unde se prăvălea

apa. Dar bivolul s-a prăbușit. Aceasta mi-a plăcut și am dezlănțuit o furtună atât de puternică, încât arborii seculari au fost smulși din rădăcini, rostogolindu-se ca niște surcele.

— Și ce altceva ai mai făcut? întrebă bătrâna.

— Am zburdat pe câmpii; am mângâiat caii sălbatici și am făcut să se clatine nuci de cocos. Da, da, am multe de povestit! Dar nu trebuie să spui tot ce știi. Nu-i așa, bătrâno?

Și vântul își îmbrățișă mama, de era mai-mai să o strivească. Grozav de sălbatic băiat!

Apoi a sosit vântul de miazăzi, cu un turban pe cap și o manta fâlăitoare de beduin.

— Ce frig e aici! zise el și aruncă câteva lemne pe foc. Am băgat de seamă îndată că Vântul de Miază-Noapte a sosit înaintea mea!

— E atât de cald aici, că poți frige un urs alb! răspuse Vântul de Miază-Noapte.

— Urs alb ești tu! zise Vântul de Miază-Zi.

— Se vede că vă e poftă de sac! observă bătrâna. Șezi colo pe piatră și povestește pe unde ai fost.

— În Africa, mamă! răspuse el. Am fost cu hotenoții la vânătoare de lei, în Țara Cafrilor. Acolo cresc măslinii și iarba pe câmpii verzi! Struțul s-a luat la întrecere cu mine, dar eu am fost mai iute ca el. Am fost apoi în pustiu cu nisip galben, care parcă-i adâncul unei mări. Acolo am întâlnit o caravană. Călătorii și-au tăiat cămila lor cea din urmă, ca să aibă apă de băut; dar nu au căpătat decât puțină. Soarele ardea de sus, iar nisipul strălucea jos. Pustiul întins părea fără margini. Atunci am răscolit nisipul fin și am stârnit vârtejuri, ridicându-l până sus de tot. O, cât de frumos era! Să fi văzut cum stătea dromadera,

neîndrăznind să se miște; negustorul și-a tras caftanul peste cap și s-a aruncat la picioarele mele, ca înaintea lui Alah, Dumnezeuul lui. Acum caravana era îngropată; o piramidă de nisip se ridica deasupra tuturor. Dacă o voi sufla vreodată, atunci soarele va străluci asupra osemintelor lor albe. Astfel, călătorii vor vedea că au mai fost oameni prin acele locuri; altminteri, nimeni n-ar bănuși să se găsească așa ceva prin pustie!

— Din câte văd eu, n-ai făcut decât rele! zise mama. Haide, în sac!

Și până să bage el de seamă, ea îl și înșfăcă de mijloc și Vântul de Miază-Zi intră în sac. Se zvârcoli înăuntru, dar bătrâna se așeză deasupra lui și-l liniști.

— Sunt veseli băieții dumitale! zise prințul.

— Da, răspuse bătrâna, și eu știu să-i pedepsesc. Iată-l și pe al patrulea!

Acesta era Vântul de Răsărit, îmbrăcat ca un chinez.

— De-acolo îmi vii? îl întrebă mama lui. Eu credeam că ai fost prin Grădina Raiului.

— Într-acolo voi zbura abia mâine! răspuse Vântul de Răsărit. Mâine împlinesc o sută de ani de când n-am mai fost prin locurile acelea! Acum vin din China, unde am dat roată turnului de porțelan, de au sunat toate clopotele. Pe ulițe, slujbașii primeau bătaie; nuielele de bambus cădeau pe umerii lor, și doar slujbașii aceștia erau oameni de rangul întâi până la al nouălea. Strigau: „Mulțumim, părinte binefăcător!”. Dar nu strigau din inimă, iar eu sunam din clopote și cântam: *Tsing, tsang, tsu!*

— Ești îndrăzneț! zise bătrâna. E bine că te duci mâine în Grădina Raiului. Asta îți va spori învățătura. Ia o

înghițitură bună din izvorul înțelepciunii și adu-mi și mie o sticluță plină!

— Așa voi face! promise Vântul de Răsărit. Dar de ce l-ai băgat în sac pe fratele meu de Miază-Zi? Dă-i drumul! Să-mi povestească despre pasărea Phoenix: când mă duc în rai, o dată la o sută de ani, prințesa grădinii îmi cere întotdeauna să-i povestesc despre pasărea aceea. Deschide sacul, căci tu ești mămica mea dulce și-ți voi dărui două buzunare pline de ceai verde și proaspăt, cum l-am cules de prin partea locului.

— Fie, pentru că mi-ai adus ceai și pentru că îmi ești drag voi deschide sacul!

Așa și făcu bătrâna, iar Vântul de Miază-Zi se târî afară, dar era foarte abătut pentru că prințul străin fusese de față la rușinea lui.

— Iată, îți dau o foaie de palmier pentru prințesă, zise Vântul de Miază-Zi. Pe aceasta mi-a dat-o o bătrână pasăre Phoenix, singura care a fost pe lume! Ea a săpat cu pliscul în frunză toată povestea vieții sale de o sută de ani. Astfel, prințesa va citi singură cum pasărea Phoenix și-a dat foc cuibului în timp ce se afla într-însul, întocmai ca o femeie din Hindustan. Cum mai trosneau crengile uscate! Era un fum grozav! Pasărea cea bătrână s-a făcut cenușă, dar oul ei a rămas roșu ca jăraticul în foc. Deodată, s-a deschis pocnind și puiul a zburat dintr-însul. Acum el domnește peste toate păsările și e singurul Phoenix din lume. El și-a înfipt pliscul în frunza de palmier pe care ți-o dau; acesta este salutul lui către prințesă!

— Acum să mâncăm ceva! zise mama vânturilor.

Se așezară cu toții și începură a înfuleca din cerbul fript. Prințul se așeză alături de Vântul de Răsărit și, astfel, se împrieteniră curând.

— Ascultă, începu prințul. Ce fel de prințesă e aceea despre care ai vorbit atât de mult și unde se află Grădina Raiului?

— O, ho! făcu Vântul de Răsărit. Vrei să te duci și tu? Atunci vino mâine cu mine! Dar trebuie să-ți spun că, din vremea lui Adam și-a Evei, niciun om n-a mai fost pe-acolo. De bună seamă că-i cunoști din *Biblie*?

— Da! răspunse prințul.

— În clipa când au fost izgoniți, grădina s-a cufundat în pământ. Dar și-a păstrat lumina caldă a soarelui, aerul dulce și întreaga ei minunăție. Regina zânelor locuiește pe acea insulă a fericirii, unde moartea nu se abate niciodată! Urcă-te mâine în spatele meu și te voi lua cu mine. Cred că are să meargă. Dar acum să nu mai vorbim, căci vreau să dorm!

Și adormiră cu toții.

În zori, prințul se deșteaptă și nu mică îi fu mirarea când se trezi plutind deasupra norilor. Stătea în spatele Vântului de Răsărit, care îl purta cu grijă. Se înălțaseră atât de sus în văzduh, că pădurile și câmpiile, râurile și mările se arătau ca pe o hartă luminată.

— Bună dimineța! zise Vântul. Ai fi putut să mai dormi puțin, căci nu prea ai multe de văzut jos, sub noi, afară numai dacă nu vrei să numeri bisericile! Ele se zăresc ca niște puncte desenate cu creta pe o placă verde.

Această placă verde erau câmpiile și lanurile de jos.

— E nepoliticos din partea mea că nu mi-am luat rămas-bun de la mama și de la frații tăi! zise prințul.